

Σύνοψη της γνωμοδότησης του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων επί της «δέσμης μέτρων για τα ανοιχτά δεδομένα» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, περιλαμβανομένων της πρότασης οδηγίας για τροποποίηση της οδηγίας 2003/98/ΕΚ σχετικά με την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα (ΠΔΤ), της ανακοίνωσης για τα ανοιχτά δεδομένα και της απόφασης της Επιτροπής 2011/833/ΕΕ για την περαιτέρω χρήση των εγγράφων της Επιτροπής

(Το πλήρες κείμενο της γνωμοδότησης είναι διαθέσιμο στην αγγλική, γαλλική και γερμανική γλώσσα στον δικτυακό τόπο του ΕΕΠΔ <http://www.edps.europa.eu>)

(2012/C 335/06)

1. Εισαγωγή

1.1. Ιστορικό

1. Στις 12 Δεκεμβρίου 2011, η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση οδηγίας για τροποποίηση της οδηγίας 2003/98/ΕΚ σχετικά με την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα (ΠΔΤ) (στο εξής «η πρόταση») ⁽¹⁾. Η πρόταση αποτελεί μέρος της «δέσμης μέτρων για τα ανοιχτά δεδομένα», η οποία περιλαμβάνει επίσης δύο ακόμη έγγραφα που εγκρίθηκαν αδημερόν: i) μια ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Ανοιχτά δεδομένα — Κινητήρας καινοτομίας, οικονομικής μεγέθυνσης και διακυβέρνησης με διαφάνεια» (στο εξής «η ανακοίνωση») ⁽²⁾ και ii) μια απόφαση της Επιτροπής για την περαιτέρω χρήση των εγγράφων της Επιτροπής (στο εξής «η απόφαση») ⁽³⁾.

2. Η γνώμη του ΕΕΠΔ, όπως προβλέπεται στο άρθρο 28 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001, δεν ζητήθηκε. Το γεγονός αυτό είναι λυπηρό εν όψει του μεγάλου όγκου δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που ενδέχεται να αφορά η συγκεκριμένη πρωτοβουλία. Ως εκ τούτου, η παρούσα γνωμοδότηση βασίζεται στο άρθρο 41 παράγραφος 2 του ίδιου κανονισμού. Ο ΕΕΠΔ συνιστά να περιληφθεί μνεία της παρούσας γνωμοδότησης στο προοίμιο της εγκριθείσας πράξεως.

1.2. Στόχοι και πεδίο εφαρμογής της πρότασης και της απόφασης. Εστίαση της γνωμοδότησης του ΕΕΠΔ

3. Ο στόχος της πρότασης είναι η επικαιροποίηση και η τροποποίηση του ισχύοντος κειμένου της οδηγίας 2003/98/ΕΚ για την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα (στο εξής «η οδηγία ΠΔΤ»).

4. Η οδηγία ΠΔΤ στοχεύει στη διευκόλυνση της περαιτέρω χρήσης των πληροφοριών του δημόσιου τομέα σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω της εναρμόνισης των βασικών όρων για την περαιτέρω χρήση των πληροφοριών και της άρσης των εμποδίων για την περαιτέρω χρήση στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς. Η οδηγία ΠΔΤ περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με την αποφυγή διακρίσεων, τη χρέωση, τις αποκλειστικές ρυθμίσεις, τη διαφάνεια, την αδειοδότηση και τα πρακτικά μέσα για τη διευκόλυνση του εντοπισμού και της περαιτέρω χρήσης δημοσίων εγγράφων ⁽⁴⁾.

5. Ένας από τους βασικούς στόχους της νέας πολιτικής της πρότασης, ο οποίος αναλύεται στο Τμήμα 5.1 της ανακοίνωσης, είναι η καλιέρωση «της αρχής ότι επιτρέπεται η περαιτέρω χρήση για εμπορικούς και μη εμπορικούς σκοπούς όλων των δημοσίων πληροφοριών που δεν καλύπτονται ρητώς από μία από τις εξαιρέσεις» ⁽⁵⁾. Ειδικότερα, η προτεινόμενη τροποποίηση του άρθρου 3 παράγραφος 1 της οδηγίας ΠΔΤ απαιτεί συγκεκριμένα από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι τα «υφιστάμενα έγγραφα» στην κατοχή φορέων του δημόσιου τομέα από τα κράτη μέλη θα είναι «επαναχρησιμοποιήσιμα για εμπορικούς και μη εμπορικούς σκοπούς».

6. Με ορισμένες εξαιρέσεις, μεταξύ των λοιπών συναφών νέων διατάξεων της πρότασης περιλαμβάνονται ο περιορισμός των τελών που χρεώνει ο δημόσιος τομέας για την περαιτέρω χρήση πληροφοριών «στο οριακό κόστος για την αναπαραγωγή και τη διάδοσή τους» (αναθεωρημένο άρθρο 6 παράγραφος 1). Περαιτέρω, η πρόταση διευρύνει το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας ΠΔΤ προκειμένου να περιλάβει βιβλιοθήκες, αρχεία, μουσεία και πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες.

7. Ο στόχος της απόφασης είναι η θέσπιση κανόνων που θα διέπουν την περαιτέρω χρήση των εγγράφων της Επιτροπής από την ίδια.

⁽¹⁾ COM(2011) 877 τελικό.

⁽²⁾ COM(2011) 882 τελικό.

⁽³⁾ 2011/833/ΕΕ.

⁽⁴⁾ Βλ. αιτιολογική έκθεση της πρότασης, Τμήμα 1.

⁽⁵⁾ Βλ. επίσης Τμήμα 3.2, παράγραφος 6 της αιτιολογικής έκθεσης της πρότασης, η οποία ζητά την ανάληψη δράσης σε ενωσιακή κλίμακα προκειμένου να «εξασφαλισθεί» ότι «η περαιτέρω χρήση επιτρέπεται για πολύτιμα βασικά δεδομένα του δημόσιου τομέα σε όλα τα κράτη μέλη», καθώς και Τμήμα 5, τίτλος «Νομοθετικές τροποποιήσεις», στοιχείο iii) της σύνοψης της εκτίμησης του αντικτύπου, όπου ζητείται «τροποποίηση της γενικής αρχής ώστε να καταστούν προσβάσιμα τα έγγραφα για περαιτέρω χρήση».

8. Τα Τμήματα 2 και 3 της παρούσας γνωμοδότησης εστιάζουν στην πρόταση, ενώ το Τμήμα 4 σχολιάζει εν συντομία την απόφαση. Το Τμήμα 2 παρέχει μια γενική επισκόπηση των προβληματισμών της προστασίας δεδομένων που συνδέονται με τα ανοιχτά δεδομένα, τις προκλήσεις και τις σκέψεις που χρησιμεύουν ως σημαντικά σημεία αναφοράς και καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό την προσέγγιση που ο ΕΕΠΔ ακολουθεί στις πιο εξειδικευμένες συστάσεις του, στο Τμήμα 3.

5. Συμπεράσματα

72. Η περαιτέρω χρήση ΠΔΤ που περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μπορεί να συνεπάγεται σημαντικά οφέλη, όμως ενέχει και σημαντικούς κινδύνους όσον αφορά την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Υπό το πρίσμα αυτών των κινδύνων, ο ΕΕΠΔ συνιστά να προσδιορίζονται σαφέστερα στην πρόταση οι καταστάσεις και το εγγυητικό πλαίσιο υπό το οποίο μπορεί να ζητηθεί η περαιτέρω χρήση πληροφοριών που περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Ειδικότερα, η πρόταση πρέπει:

- να καθορίζει με μεγαλύτερη σαφήνεια το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας ΠΔΤ όσον αφορά τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (Τμήμα 3.1)
- να απαιτεί τη διεξαγωγή εκτίμησης από τον εκάστοτε αρμόδιο δημόσιο φορέα προτού οιαδήποτε ΠΔΤ η οποία περιέχει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα καταστεί διαθέσιμη προς περαιτέρω χρήση (Τμήμα 3.1)
- κατά περίπτωση, να προβλέπει ότι τα δεδομένα ανωνυμοποιούνται πλήρως ή μερικώς και ότι οι όροι χορήγησης της άδειας περαιτέρω χρήσης απαγορεύουν ειδικώς την επανεξακρίβωση των στοιχείων μεμονωμένων ατόμων και την περαιτέρω χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για σκοπούς που ενδέχεται να θίγουν σε ατομικό επίπεδο τα υποκείμενα των δεδομένων (Τμήματα 3.2 και 3.3)
- να απαιτεί, σε περιπτώσεις επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, την συμπερίληψη ρήτρας προστασίας δεδομένων μεταξύ των όρων χορήγησης της άδειας για περαιτέρω χρήση ΠΔΤ (Τμήμα 3.3)
- σε περιπτώσεις που απαιτείται εξέταση των κινδύνων τους οποίους η περαιτέρω χρήση εγκυμονεί για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, να απαιτεί από τους αιτούντες να αποδεικνύουν (μέσω της εκτίμησης αντίκτυπου για την προστασία δεδομένων ή με άλλο τρόπο) ότι οι τυχόν κίνδυνοι για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αποσοβούνται και ότι ο αιτών θα επεξεργασθεί τα δεδομένα σύμφωνα με το ισχύον δικαίο προστασίας δεδομένων (Τμήμα 3.3)
- να διευκρινίζει ότι η περαιτέρω χρήση επιτρέπεται υπό τον όρο ότι συνάδει με τον σκοπό για τον οποίο διενεργείται, κατά παρέκκλιση από τον γενικό κανόνα που επιτρέπει την περαιτέρω χρήση για οιοσδήποτε εμπορικούς και μη εμπορικούς σκοπούς (Τμήμα 3.3).

73. Περαιτέρω, ο ΕΕΠΔ προτείνει:

- να εξετασθεί, κατά περίπτωση, το ενδεχόμενο επιβάρυνσης του κατόχου της άδειας με το κόστος προεπεξεργασίας (όπως είναι η ψηφιοποίηση), ανωνυμοποίησης και ομαδοποίησης των δεδομένων (Τμήμα 3.5), και
- η Επιτροπή να επεξεργασθεί περαιτέρω οδηγίες που θα εστιάζουν στην ανωνυμοποίηση και στην αδειοδότηση και να ζητήσει τη γνώμη της Ομάδας Εργασίας 29 επί των θεμάτων αυτών (Τμήμα 3.6).

Βρυξέλλες, 18 Απριλίου 2012.

Peter HUSTINX
Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων